

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 234/2016-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. apríla 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], zastúpeného advokátkou JUDr. Tatianou Polkovou, advokátska kancelária, Gaštanová 17, Žilina, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 9 Co 365/2011 z 24. novembra 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. júna 2014 doručená sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len

„dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 9 Co 365/2011 z 24. novembra 2011.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ v procesnom postavení žalobcu sa v konaní vedenom na Okresnom súde Žilina (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 25 C/113/2008 domáhal zaplataenia istiny 36 513,31 eur s príslušenstvom z titulu poskytnutia pôžičky. Okresný súd rozsudkom č. k. 25 C/113/2008-601 zo 6. mája 2011 žalobu sťažovateľa zamietol.

Proti rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ včas odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd rozsudkom sp. zn. 9 Co/365/2011 z 24. novembra 2011 tak, že odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdil, pričom v odôvodnení svojho rozhodnutia sa krajský súd stotožnil so zisteniami a závermi prvostupňového súdu a konštatoval, že *„v prípade vkladu finančných prostriedkov, ktorých vrátenia sa sťažovateľ žalobou domáhal, do spoločnosti tieto nepredstavovali pôžičku, ale bola ním vykrytá strata a preto správne bola žaloba na vrátenie pôžičky zamietnutá“*.

Podľa názoru sťažovateľa z napadnutého rozsudku krajského súdu *„nie je zistiteľné akým spôsobom sa vyporiadal s úmyslom sťažovateľa pri vkladaní finančných prostriedkov verejnej obchodnej spoločnosti [redacted] Tvrdeniu sťažovateľa, že išlo o pôžičku, ktoré tvrdenie úplne jednoznačne podporil ďalší vkladateľ a to [redacted] nevyvrátil ani znalecký posudok č. 26/2010, z ktorého jednoznačne vyplýva, že sťažovateľom vložené peňažné prostriedky boli účtované v prospech účtu 365, pričom vklady resp. pôžičky sa účtujú rovnako.“*

Krajský súd tiež *„nevysvetlil v napadnutom rozsudku z akého dôvodu považuje tento znalecký posudok za dôkaz, ktorý svedčí v neprospech tvrdenia sťažovateľa. Zo znaleckého posudku totiž vyplýva úplný opak, a to, že finančné prostriedky, ktoré právnická osoba prevzala od sťažovateľa boli vedené na rovnakom účte ako pôžičky právnickej osoby.“*

Rovnako tak krajský súd „*žiadnym spôsobom nevysvetlil v rozsudku, z akého dôvodu v prospech sťažovateľa nevyhodnotil úplne jednoznačný listinný dôkaz, ktorým je pokladničný doklad, z ktorého vyplýva, že žalovaný v pôvodnom konaní prijal okrem iných sumu 800.000,- Sk ako pôžičku*“.

Sťažovateľ tvrdí, že z vykonaného dokazovania je „*úplne nesporné, že sťažovateľ žalovanej strane peniaze požičal. Pre posúdenie dôvodnosti žaloby je potom bez významu, na aký účel žalovaná strana požičané finančné prostriedky použila, pričom spôsob ich použitia mohol byť rozmanitý, napr. na výplaty zamestnancom, nákup zariadení, realizácia investičných zámerov alebo i na vykrytie strát spoločnosti. Pôžička nebola podmienená žiadnym špeciálnym spôsobom jej použitia. Na vykrytie strát si spoločnosť mohla požičať peniaze od spoločníkov, ako tomu bolo v prejednávanom prípade, ale napr. aj od iných fyzických resp. právnických osôb vo forme pôžičky prípadne úveru.*“.

Sťažovateľ právny názor krajského súdu vo vzťahu k nárokom uplatneným v žalobe považuje za arbitrárny. Zistený skutkový stav súdom prvého stupňa, ktorý si krajský súd osvojil, „*bol bez nevyhnutnej logickej analýzy vyhodnotený jednostranne v prospech žalovanej strany, pričom dôkazy svedčiace v prospech sťažovateľa vo svojej podstate hodnotené ani neboli*“.

Sťažovateľ ďalej namieta, že krajský súd sa v sťažnosťou napadnutom rozhodnutí „*odchýlil bez relevantných dôvodov od vlastnej judikatúry, ktorú skutočnosť sťažovateľ odôvodňuje iným rozhodnutím Krajského súdu v Žiline vo veci, ktorá je skutkovo i právne úplne totožná s jeho vecou a týka sa [REDAKOVANÉ], ktorý v rovnakom postavení ako sťažovateľ, za rovnakých okolností požičal pôvodne žalovanej strane [REDAKOVANÉ] rovnakú finančnú čiastku. Vo veci [REDAKOVANÉ], ktorá je úplne identická s vecou sťažovateľa Okresný súd Žilina rozsudkom sp. zn. 24C/45/2008 z 17.03.2009 zaviazal pôvodne žalovanú stranu [REDAKOVANÉ] k vráteniu pôžičky a Krajský súd v Žiline rozsudkom sp. zn. 10Co/171/2009 zo 16.10.2009 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil.*“.

Podľa názoru sťažovateľa bolo povinnosťou krajského súdu „*relevantným spôsobom vysvetliť odklon od judikatúry rovnakého súdu v rovnakej veci, o to viac, že sťažovateľ v rámci odvolania poukazoval a argumentoval už vysloveným právnym názorom Krajského súdu v Žiline na identickú vec. Odklon od svojej judikatúry v identickej veci v sťažnosťou napadnutom rozsudku odporca žiadnym spôsobom nevysvetlil.*“.

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozhodnutím krajského súdu. Navrhol tiež napadnutý rozsudok zrušiť a prikázať krajskému súdu vo veci znova konať a rozhodnúť. Sťažovateľ si tiež uplatnil nárok na náhradu trov právneho zastúpenia v konaní na ústavnom súde.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom

prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Za zjavne neopodstatnenú možno považovať sťažnosť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. O zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide preto vtedy, ak pri jej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, II. ÚS 98/06, III. ÚS 198/07, IV. ÚS 27/2010).

Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom, ktorým krajský súd v odvolacom konaní potvrdil rozsudok okresného súdu ako súdu prvého stupňa.

Podstatnou sťažnostnou námietkou je tvrdenie sťažovateľa o nedostatočnom odôvodnení napadnutého rozsudku, keďže krajský súd si osvojil právny názor prvostupňového súdu, ktorý vychádzal zo skutkového stavu vyhodnoteného okresným súdom jednostranne v neprospech sťažovateľa. Odôvodnenie namietaného rozsudku, ako aj rozsudku prvostupňového súdu sťažovateľ považuje za nedostatočné a arbitrárne. Sťažovateľ tiež namieta skutočnosť, že konajúce súdy v identickej veci vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 24 C 45/2008 a na krajskom súde pod sp. zn. 10 Co 171/2009 rozhodli inak, než v jeho prípade, pričom tento odklon od skoršej rozhodovacej praxe žiadnym relevantným spôsobom neodôvodnili.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už uviedol, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. V súvislosti s námietkami sťažovateľky ústavný súd považoval za potrebné poukázať na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), ani súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. V zásade preto nie je oprávnený posudzovať správnosť skutkových a následne na nich založených právnych záverov všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov v konkrétnom prípade viedli k rozhodnutiu (obdobne napr. III. ÚS 78/07, IV. ÚS 27/2010). Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov (II. ÚS 193/2010). Do právomoci ústavného súdu však patrí kontrola zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, III. ÚS 271/05, III. ÚS 153/07).

O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia ide spravidla vtedy, ak ústavný súd zistí takú interpretáciu a aplikáciu právnej normy zo strany súdu,

ktorá zásadne popiera jej účel a význam, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

Podľa doterajšej judikatúry ústavného súdu súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (napr. III. ÚS 209/04, IV. ÚS 115/03, IV. ÚS 112/05, III. ÚS 25/06, IV. ÚS 301/09, IV. ÚS 27/2010, rovnako aj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva Ruiz Torija c. Španielsko z 9. 12. 1994, *Annuaire*, č. 303-B). Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (porovnaj napríklad *Georgidias v. Grécko* z 29. 5. 1997, *Recueil* III/1997).

Vzhľadom na charakter námietok sťažovateľa ústavný súd tiež zdôrazňuje svoju stabilnú judikatúru, podľa ktorej odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 618/2012, III. ÚS 104/2013), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok.

Na citovaný právny názor nadväzuje § 219 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“), podľa ktorého ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa

v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Ústavný súd preto v prvom rade preskúmal rozsudok okresného súdu, ktorým bola zamietnutá žaloba sťažovateľa na zaplatenie sumy 36 513,31 €.

Okresný súd v odôvodnení svojho rozsudku poukázal na dosiaľ vykonané dokazovanie, najmä na výsledky znaleckého dokazovania, ale tiež na obsah svedeckých výpovedí a listinných dôkazov. K námietkam sťažovateľa uviedol:

„Súd má však za to, že na predložených príjmových pokladničných dokladoch č. 272, č.339, č. 465 je nepochybne uvedený účel - VKLAD a na doklade č. 382 je uvedený účel - VKLAD - Pôžička. Dokonca na všetkých je uvedené číslo účtu 365 okrem dokladu č. 339, na ktorom je uvedený účet 35505.

Dané doklady nikto nenamietal, ani nespochybňoval, a to aj napriek uvedenému účelu, ktorý teraz navrhovateľ popiera, keď už nie je spoločníkom.

Súd poukazuje na to, že účtovníčkou odporcu bola [REDAKOVANÉ], ktorá je manželkou aj súčasného spoločníka a sestrou p. [REDAKOVANÉ], ktorý bol navrhovateľom v obdobnom konaní č. 24C 45/2008.

Svedok [REDAKOVANÉ], ktorý pracoval ako daňový poradca odporcu, uviedol, že podľa zákona o účtovníctve, účtovná závierka je vyhotovená pripojením podpisu štátneho zástupcu na príslušné doklady – výkazy spoločnosti. Týmto podpisom sa považuje účtovná závierka za vyhotovenú. V takto vyhotovenej účtovnej závierke sú spomenuté predmetné účtovné vzťahy z titulu vysporiadania hospodárskeho výsledku toho konkrétneho roku., čo vysvetlil na príklade že ak za rok 1998 spoločnosť vykázala stratu v rámci spracovania a vyhotovenia účtovnej závierky, v období január až marec 2009 spoločnosť účtuje o pohľadávke voči spoločníkom, t.j. že spoločníci sú dlžníkom uhradiť stratu, ktorá bola vykázaná za účtovné obdobie r. 2008. Takto vykázaná strata vchádza do účtovnej závierky a predstavuje určitý nátlak, ktorý je účtovaný na účte 596. Následne po takto vykonanej účtovnej závierke sa zisťuje základ dane za verejnú obchodnú spoločnosť, to znamená, že hospodársky výsledok sa upravuje o upravujúce položky hospodársky výsledok podľa

zákona o dani z príjmov. Základ dane sa vypočíta za verejnú obchodnú spoločnosť a tento základ dane sa delí príslušným pomerom na spoločníkov. To znamená v danom prípade, že tento základ dane sa uvádza do daňového priznania a spoločník, daňovník má povinnosť voči štátu daň zaplatiť alebo vykazuje daňovú stratu. Pri založení verejnej obchodnej spoločnosti odporcu nebolo účtované v základnom imaní, čiže spoločníci nevložili vklad do základného imania. Aby mohla verejná obchodná spoločnosť realizovať hospodársku činnosť, museli spoločníci zložiť na účet peniaze a tieto vklady bolo povinnosťou účtovať ako vklady spoločníkov. Zasa účtovná osnova, to znamená právny predpis hovorí, ako na ktorom účte sa tieto veci účtujú, podstatou tohto účtovania je to, že k 31. 12. príslušného roka sú s určitosťou zostatky účtov ako pohľadávky a záväzky, ktoré boli v priebehu roku účtované, boli schválené vykonaním účtovnej závierky a tieto záväzky a pohľadávky môžu byť formou započítania v nasledujúcich účtovných obdobiach. Toto aj bolo vykonávané, to znamená, že ak spoločníci mali stratu za rok 1998, bola prepísaná pohľadávka voči spoločníkom. Spoločníci v priebehu roku 1998, 1999 vykonali vklad, bolo to účtované ako záväzok spoločnosti, v rámci účtovnej závierky boli tieto veci kompenzované a takto bola vyhotovená suma, čiže bol správne vyčíslený objem aktív a objem pasív. Postupy účtovania pre v.o.s. direktívne určujú účty, na ktorých sa má účtovať pri rozdelení zisku spoločnosti alebo pri úhrade straty spoločnosti. Nakoľko ide o verejnú obchodnú spoločnosť, postupy účtovania direktívne hovoria o tom, ako účtovať. V prípade vykonania vkladu podľa obchodného zákonníka dochádza k zvýšeniu majetku spoločnosti, k zvýšeniu aktív a výsledkom je, že toto aktívum je kryté záväzkom voči spoločníkovi, ale podľa obchodného zákonníka, postupom účtovania a dane z príjmov chápe sa tento vklad ako suma, ktorá zvyšuje vlastné imanie spoločnosti, pričom toto vlastné imanie spoločnosti v budúcnosti je vlastne určené na použitie spoločníkmi, čiže oni si potom tú sumu môžu vrátiť, započítať, môže tam tá suma zostať a tá suma sa prejaví na vlastných zdrojoch spoločnosti, ktorá môže byť použitá aj pri ukončení spoločnosti ako likvidačný zostatok alebo vyrovnávací podiel. Táto suma, tieto vklady sa nemôžu a ani sa neprejavujú v základnom imaní a sú len hodnotou, predstavujú alebo vchádzajú do hodnoty, ktorá podľa obchodného zákonníka sa nazýva čisté obchodné imanie a naväzujúc na účtovníctvo, ide o vlastné imanie. Je to riadok súvahy spoločnosti.

Svedok [REDACTED] uviedol, že tiež odporcovi poskytoval peňažné hotovosti ako pôžičky, ale vzhľadom na to, že tiež je bývalým spoločníkom odporcu a taktiež žaloval odporcu o danú sumu ako o pôžičku v konaní tunajšieho súdu č. k. 24C 45/2008, súd neposúdil jeho výpoveď v tej časti ako hodnovernú, ale ako účelovú. Súd zároveň poukazuje na to, že svedok potvrdil poskytovanie finančných prostriedkov obdobným spôsobom aj v predchádzajúcich rokoch, ale nikdy nežiadal tieto poskytnuté finančné prostriedky vrátiť z titulu pôžičky, pričom špekulatívne toto odôvodnil tým, že nešlo o vysokú sumu a aj tak sú tie sumy premlčané. Tiež uviedol, že nebol informovaný, že sa musí podieľať na strate, ale zároveň rozporne uviedol, že to bolo uvedené v spoločenskej zmluve a dodal, že nevedel, že to bude zo súkromných zdrojov. Také tvrdenie však stráca logickosť, nakoľko z čoho iného by sa spoločník podieľal na strate, keby spoločnosť bola v strate. Potvrdil, že nikdy nerozporoval hospodárske výsledky. Tvrdil však, že nemal odkiaľ vedieť, že odporca vykazuje stratu, ale keď predseda bol rovnocenným spoločníkom spolu s ďalšími tromi osobami a dokonca účtovníctvo viedla jeho sestra.

Svedkyňa [REDACTED] uviedla, že spolu s manželom - navrhovateľom vkladali peniaze do spoločnosti odporcu, ale bližšie sa nevedela vyjadriť.

Svedkyňa [REDACTED], manželka spoločníka odporcu, pracovala od roku 2004 na plný úväzok ako ekonómka odporcu. Uviedla, že z účtu 365 sa kompenzovali všetky straty alebo zisk. Taktiež uviedla, že predmetné príjmové pokladničné doklady sú jednoznačne vklady, keďže sa všetci 4 spoločníci medzi sebou dohodli, že to má zaučtovať ako vklad, a to rovným dielom bez ohľadu na to, koľko kto vložil zo svojich prostriedkov a dané doklady zaučtovala ako vklad spoločníkov. Dodala, že jej manžel, spoločník odporcu, poskytol odporcovi aj pôžičku, ale tá mu bola riadne vrátená v roku 2006.

Svedkyňa [REDACTED], manželka spoločníka odporcu, uviedla, že aj jej manžel vkladal do spoločnosti finančné prostriedky na základe vzájomnej dohody všetkých spoločníkov, ale nikdy sa nehovorilo o pôžičke a má za to, že išlo o vklady, keďže išlo o rodinnú firmu a predseda manžel nebude si sám sebe požičiavať a keď chýbali nejaké peniaze, tak vkladal spolu s ostatnými. Uviedla, že prepisovala zápisnice zo zasadnutí a potom ich spoločníkom dávala podpísať, ale nie vždy bola podpísaná, keď ju od nich z kancelárie brala, čo priznala, že to bola jej chyba. Taktiež uviedla, že poskytované finančné prostriedky spoločníkmi neboli vračané.

Právny zástupca navrhovateľa namietal, že ak spoločníci vložili vklad, tak v takom prípade by musela sa písomne zmeniť spoločenská zmluva s úradne overenými podpismi všetkých štyroch spoločníkov a písomne prevziať záväzok na vklad do základného imania.

Súd s daným názorom nesúhlasí vzhľadom na zákonné ustanovenia Obchodného zákonníka a spoločenskú zmluvu.

Právny zástupca navrhovateľa tvrdil, že samotné účtovníctvo odporcu preukazuje poskytnutie pôžičiek.

Súd však s týmto názorom nesúhlasí, nakoľko vykonanými dokazovaním bol preukázaný opak, a to z nasledovných dôvodov.

Z protokolu daňovej kontroly zo dňa 07.08.2009 vyplýva, že nebol zistený žiadny rozdiel medzi základom dane uvedenom v daňovom priznaní a zistenom po kontrole, (l. č. 170 obsahu spisu)

Zo znaleckého posudku č. 26/2010 vyplýva, že vložené peňažné prostriedky spoločníkmi boli účtované v prospech účtu 365 Ostatné záväzky voči spoločníkom a členom, pričom pri účtovaní peňažných prostriedkov získaných vkladom, resp. pôžičkou sa účtuje rovnako, a to podľa § 54 ods. 3 citovaného Opatrenia MF SR v prospech účtu 365. Základ dane alebo daňová strata sa delí medzi jednotlivých spoločníkov rovným dielom,

Znalec sa vyjadril aj k zaučtovaniu finančných hotovostí, ktoré sú predmetom sporu, ktoré boli zaučtované na účet 365, avšak vklad zo dňa 31.05.2005 nebol zaučtovaný v plnej výške na účet 365, ale iba vo výške 390.000,- Sk; suma 10.000,- Sk bola zaučtovaná na účet 364 03 Záväzky voči spoločníkom a členom pri rozdeľovaní zisku a táto suma bola nesprávne zaučtovaná.

Zároveň uviedol výšku aktív - obchodný majetok a záväzky a čisté obchodné imanie v roku 2006 a 2007 (l.č. 320 a 331 obsahu spisu)

Zo znaleckého posudku jednoznačne vyplýva, že poskytnuté finančné prostriedky všetkými vtedajšími spoločníkmi neboli pôžičkou, ale boli vkladmi, čo vyplýva aj z uvedenia účelu na predmetných pokladničných dokladoch. Preto tvrdenie právneho zástupcu navrhovateľa, že išlo o pôžičku, súd považuje za účelové, keďže účel bol jednoznačne uvedený, že ide o vklad.

Právny zástupca odporcu správne poukázal, že pri výpočte výšky vyrovnávacieho podielu sa v rámci účtovného vyrovnania vychádzalo z položky obchodný majetok, ktorá

stanovuje aktíva účtovnej jednotky. V rámci obchodného majetku do aktív účtovnej jednotky bola aj zahrnutá suma, ktorá je predmetom tohto sporového konania. Pri výpočte vyrovnávacieho podielu sa teda vychádzalo z toho účtovného a právneho základu, že peňažne prostriedku, ktoré boli vložené, predstavujú obchodný majetok spoločnosti, a nie záväzok spoločnosti, ako by to bolo v prípade, keby išlo o poskytnutie pôžičky. Čiže odchádzajúcim spoločníkom, teda strane navrhovateľa, bol vyplatený vyrovnávací podiel, ktorý sa vypočítal z obchodného majetku, ktorý zahrňal aj žalovanú sumu. Pokiaľ by sa vychádzalo pri vyplácaní vyrovnacieho podielu z tej skutočnosti, že by malo ísť o pôžičku, tak by obchodný majetok bol nižší a nevznikol by nárok na vyrovnávací podiel, ktorý bol vyplatený. Teda v prípade, ak aby bola žalovaná suma pôžičkou, tak by nevznikol nárok na vyplatenie vyrovnávacieho podielu a išlo by o bezdôvodné obohatenie, takže preto vzniesli kompenzačnú námietku. Teda ak by daná peňažná suma bola pôžička, tak by nevznikol nárok na vyplatenie vyrovnacieho podielu a keďže podiel bol vyplatený, tak je daný zrejmy prejav vôle navrhovateľa na vloženie danej sumy ako vklad.

Z hľadiska zákona, či už Obchodného zákonníka alebo z hľadiska účtovných predpisov, súčasťou čistého obchodného imania, resp. majetku spoločnosti, z ktorého sa vypočítava výška vyrovnacieho podielu, je majetok spoločnosti, nie záväzky spoločnosti. Pokiaľ by sa osvojil záver, že záväzky spoločnosti predstavujú majetok spoločnosti, z ktorého sa vypočítava výška vyrovnacieho podielu, tak v takom prípade každý právny subjekt, ktorý by vstúpil do konkurzu, pretože má nesplatené záväzky, tak v tomto prípade by sa jednalo predsa o majetok spoločnosti a takýto právny zámer nie je zrejmy ani z judikatúry, ani zo zákonov, ani zbežnej praxe. Takže pri výpočte výšky vyrovnacieho podielu sa vychádza z majetku spoločnosti a ten majetok je ponížený o záväzky spoločnosti, čiže ak by tie peňažné vklady boli záväzkom spoločnosti, o to by sa ponížil obchodný majetok. Bol by nižší vyrovnací podiel.

Podľa záverov znaleckého posudku /odpoveď na otázku č. 1, odpoveď na otázku č. 3/, znalec uviedol, že pôžičky a vklady podnikateľa - obidva tieto typy sa účtujú na č. účtu 365, čiže na rovnakom účte.

Súd sa stotožňuje s názorom právneho zástupcu odporcu, že nie je možné zároveň považovať pôžičku za súčasť obchodného majetku. Nie je právne a ani účtovne možné, aby

došlo k tomu, že vyrovnací podiel by sa v danom prípade vypočítaval v zásade aj z výšky záväzku.

Právny zástupca odporcu vzniesol kompenzačnú námietku z vyššie uvedených dôvodov pre prípad, že by súd neposúdil poskytnutie finančných prostriedkov ako vklad spoločníkov, keďže nie je možné, aby spoločník dostával tie isté peniaze dvakrát, pričom poukázal na to, že predsa ak niekto zo spoločníkov si nechá vyplatiť vyrovnací podiel podľa aktuálne zaučtovaného stavu a v rámci toho aktuálne zaučtovaného stavu sú vložené peňažné prostriedky účtované ako vklad, nebolo by to ani v súlade so zásadami poctivého obchodného styku, aby potom si tú istú sumu uplatňoval ako nárok na vyplatenie pôžičky. A dokonca aj znalec potvrdil, že v rámci týchto účtovných postupov vôbec nie je potrebné žiadať súhlas spoločníkov vzhľadom na to, že takýto postup vyplýva priamo z právneho predpisu.

Súd posúdil, že nejde o pôžičku, ale o vklady, a to vzhľadom na uvedenie účelu na príjmových pokladničných dokladoch, zaučtovanie daných vkladov a výsluch svedkov a znalecký posudok a zároveň mal preukázanú stratu, na ktorej sa spoločníci podieľajú rovným dielom. Súd sa preto kompenzačnou námietkou viac nezaoberal a na základe uvedeného súd žalobný návrh zamietol. Skutočnosť, že nešlo o pôžičku, ale o vklad, vyplýva nielen z účelu uvedeného na príjmových dokladoch, ale aj zo samotného zaučtovania a premietnutia danej skutočnosti aj do daňového priznania spoločníkov a hospodárskeho výsledku, pričom táto skutočnosť vyplýva aj zo svedeckých výpovedí [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED].

Súd poukazuje na to, že aj v prípade, že by súd posúdil poskytnutie finančných prostriedkov ako pôžička, má za to vzhľadom na vyššie uvedené, že vznesená kompenzačná námietka je opodstatnená, keďže bola preukázaná strata a spoločníci sú povinní uhradiť stratu z vlastného majetku, resp. o podiel na strate sa zníži vklad spoločníka, pokiaľ nejaký vložil, pričom ak spoločník bude mať nejakú pohľadávku z podielu na zisku proti spoločnosti z minulosti, bude možné započítanie a bol nepochybne preukázaný hospodársky výsledok.

Súd po vykonanom dokazovaní zhodnotil všetky dôkazy navzájom, ako aj každý jednotlivito v ich vzájomnej súvislosti. A na základe vykonaného dokazovania súd žalobe

nevyhovelo z vyššie uvedených dôvodov, a to predovšetkým z dôvodu posúdenia, že navrhovateľ neposkytol odporcovi pôžičku, ale vklad a tak žalobný návrh zamietol.“

Krajský súd namietaným rozhodnutím potvrdil prvostupňový rozsudok ako vecne správny a k odvolacím námietkam sťažovateľa uviedol:

„Je nepochybné, že účastníci boli vo vzájomnom vzťahu ako spoločník a verejná obchodná spoločnosť, pričom spoločníci pri zakladaní spoločnosti nevložili do nej žiadny peňažný a majetkový vklad. Je potom logické, že v prípade straty boli nútení túto vyrovnať vložením finančných prostriedkov do spoločnosti. Takýmto spôsobom sa strata vykryvala aj v minulosti, keď v spoločnosti aktívne pôsobil aj navrhovateľ. Ako vyplynulo zo znaleckého posudku č. 26/2010 vypracovaného znalcom [REDACTED], vložené peňažné prostriedky spoločníkmi boli účtované v prospech účtu 365, pričom vklady, resp. pôžičky sa účtujú rovnako. Zo všetkých ďalších finančných operácií z účtovnej uzávierky a pri výpočte čistého obchodného imania vyplynulo, že poskytnuté finančné prostriedky neboli pôžičkou (nikde sa pri zúčtovaní nevychádzalo z toho, že to predstavuje záväzok spoločnosti), preto aj prvostupňový súd správne určil, že vložené finančné prostriedky navrhovateľom do spoločnosti odporcu nepredstavovali pôžičku, ale jednoznačne, vložené finančné prostriedky mali slúžiť na vykrytie straty v podnikaní. Takýto postup bol použitý aj pri výpočte vyrovnávacieho obchodného podielu navrhovateľa, v opačnom prípade by jeho vyrovnávací podiel predstavoval nulu. Tiež je zrejmé, že všetky výstupy účtovníctva boli premietané do daňového priznania jednotlivých spoločníkov odporcu, z čoho tiež vyplýva, že navrhovateľ musel byť uzrozumený o účele poskytnutia finančných prostriedkov do spoločnosti. Prvostupňový súd správne poukázal na to, že nebolo v tejto súvislosti potrebné vykonať zmenu spoločenskej zmluvy o základnom imaní, pretože spoločnosť vznikla bez peňažného a majetkového vkladu. Ako už bolo vyššie uvedené, či už v zmysle § 76, resp. § 82 ods. 3 Obchodného zákonníka spoločníci ručia za záväzky spoločne a nerozdielne všetkým svojím majetkom a stratu znášajú rovným dielom, preto aj došlo k tomu, že spoločníci v prípade straty boli nútení finančné prostriedky do spoločnosti vložiť a týmto spôsobom stratu vykryť a ďalej pokračovať v podnikaní, čo korešpondovalo aj so spôsobom vedenia účtovníctva a čo jednoznačne potvrdil vo svojich záveroch znalec

v posudku. Navrhovateľ nenamietal ani nespochybnil, že spôsob vedenia účtovnej evidencie, pokladničnej knihy, prípadne vykonanie účtovných uzávierok bolo urobené nesprávne.

Z uvedených dôvodov sa odvolací súd stotožňuje so závermi prvostupňového súdu, že v prípade vkladu finančných prostriedkov do spoločnosti tieto nepredstavovali pôžičku, ale bola ním vykrytá strata a preto správne návrh na vrátenie pôžičky bol zamietnutý. V tomto smere sa odvolací súd plne stotožňuje s právnym posúdením veci, ako aj zdôvodnením rozhodnutia prvostupňového súdu a na jeho závery v zmysle § 219 ods. 2 O.s.p. poukazuje. Pokiaľ navrhovateľ namietal, že boli porušené jeho procesné práva, keď nebol ako účastník konania súdom osobitne vypočutý, je zrejmé, že na konanie pred súdom splnomocnil advokáta a spoločne s ním sa zúčastňoval jednotlivých súdnych pojednávaní a nič mu nebránilo, aby sa ako účastník konania k veci osobne vyjadril. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd nepovažoval odvolanie navrhovateľa za dôvodné a preto napadnutý rozsudok prvostupňového súdu ako vecne správny potvrdil.“

Ústavný súd sa s poukazom na obsah citovaného odôvodnenia prvostupňového rozsudku v spojení s rozsudkom krajského súdu nestotožňuje s tvrdením sťažovateľa o nedostatočnom odôvodnení napadnutého rozsudku a o jeho arbitrárnosti. Konajúce všeobecné súdy náležite a zrozumiteľne odôvodnili svoj právny názor, ako aj spôsob, akým vyhodnotili dôkazy. Podľa názoru ústavného súdu krajský súd s poukazaním na obsah rozsudku okresného súdu odpovedal na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany sťažovateľa. Odôvodnenie jeho rozhodnutia obsahuje dostatok skutkových argumentov a ich právnych posúdení, tieto skutkové a právne závery nie sú v logickom rozpore a neavizujú zjavné omyly v aplikácii procesných a hmotnoprávných predpisov.

Krajský súd aj okresný súd v potrebnom rozsahu vyslovili svoj právny názor na skutočnosť, že vklady sťažovateľa do spoločnosti neboli pôžičkou, ale vkladom, ktorý mal slúžiť na vykrytie straty v podnikaní. Krajský súd v tejto súvislosti poukázal najmä na obsah znaleckého posudku č. 26/2010, na finančné operácie spoločnosti, ako aj na spôsoby výpočtu čistého obchodného imania spoločnosti, na spôsob výpočtu vyrovnacieho podielu sťažovateľa, ako aj na obsah daňových priznaní jednotlivých

spoločníkov, z ktorých podľa názoru krajského súdu vyplýva „že navrhovateľ musel byť uzrozumený o účele poskytnutia finančných prostriedkov do spoločnosti“. Okresný súd okrem toho poukázal aj na obsah príjmových pokladničných dokladov, ako aj na výpovede svedkov uskutočnené v rámci prvostupňového konania.

Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom odôvodnení rozsudku krajského súdu (v spojení s dôvodmi rozsudku okresného súdu) dospel k názoru, že všeobecné súdy v dostatočnej miere vysvetlili, akým spôsobom hodnotili zistenia znalca prezentované v znaleckom posudku č. 26/2010, a to najmä v súvislostiach ďalších vykonaných dôkazov. V tejto súvislosti, ako aj v súvislosti so sťažovateľovou námietkou, že konajúce súdy nevyhodnotili v jeho prospech jeden z pokladničných dokladov, z ktorého obsahu vyplýva, že žalovanému poskytol pôžičku, ústavný súd poukazuje na svoju stabilizovanú judikatúru, podľa ktorej do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (napr. I. ÚS 8/96, III. ÚS 197/02, III. ÚS 284/08). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia (po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení) skutkový stav a po použití relevantných právnych noriem vo veci rozhodnú za predpokladu, že skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a že neboli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

Odôvodnenie namietaného rozsudku ako celok (v danom prípade v spojení s odôvodnením rozsudku okresného súdu) teda nevykazuje známky arbitrárnosti a svojvoľnosti a splňa parametre zákonného odôvodnenia (§ 157 ods. 2 OSP), preto je v tomto smere ústavne akceptovateľné.

Pokiaľ ide o sťažovateľom vznesenú námietku týkajúcu sa rozporu medzi namietaným rozsudkom a skorším rozhodnutím krajského súdu v spojení s rozsudkom okresného súdu, ktoré boli vydané v obdobnej veci, k tejto otázke zaujal stanovisko už okresný súd, ktorý poukazujúc na rozdiely v dôkaznej situácii porovnávaných konaní uviedol:

„Navrhovateľ síce poukazoval na rozhodnutie v konaní č. 24C 45/2008, v ktorom súd posúdil, že odporcovi boli poskytnuté finančné prostriedky spoločníkom na základe zmluvy o pôžičke čo skonštatoval na základe vykonaného dokazovania a uviedol, že nemohlo ísť o vklady, pretože nedošlo ani k zmene spoločenskej zmluvy tak, ako to predpisuje Obchodný zákonník. Súd však poukazuje na to, že v tom konaní nebolo vykonané dokazovanie v rovnakom rozsahu, keďže v tomto konaní bolo vykonané aj znalecké dokazovanie, v zmysle ktorého bolo jednoznačne konštatované, že poskytnuté finančné prostriedky boli zaučtované ako vklad, a to aj s poukazom na vyplatenie vyporiadacieho podielu a tieto skutočnosti boli premietnuté aj do daňového priznania spoločníkov odporcu, pričom účel bol uvedený aj na príjmových dokladoch a tieto skutočnosti vyplývajú aj z výsluchu svedkov vyššie menovaných. Súd sa taktiež nestotožňuje ani s názorom vysloveným v uvedenom konaní ohľadom potreby zmeny spoločenskej zmluvy a základného imania, pokiaľ by išlo o vklady, a to vzhľadom na zákonné ustanovenia a teda na právny režim verejnej obchodnej spoločnosti, ktorou je odporca. Verejná obchodná spoločnosť nemá povinnú tvorbu základného imania a ani sa nezapisuje tento údaj do obchodného registra, a to ani v prípade jeho tvorby. Taktiež nie je ani zákonná povinnosť uvádzať do spoločenskej zmluvy vklady spoločníkov, v prípade vkladov je iba vhodné do spoločenskej zmluvy upraviť následky oneskorenia spoločníka so splnením vkladovej povinnosti - je to však iba vhodné, nie je daná povinnosť. Zo zákonných ustanovení teda nevyplýva žiadna povinnosť, aby spoločnosť - v.o.s. uvádzala dané skutočnosti do spoločenskej zmluvy, resp. menila spoločenskú zmluvu takým spôsobom, preto nie je možné stotožniť sa ani s názorom, že ak nebola zmenená spoločenská zmluva, tak nemohlo ísť o vklady, ale o pôžičku. Zároveň je potrebné uviesť, že skutočnosť, že išlo o vklady, vyplýva aj z hospodárskeho výsledku, čo sa premietlo aj do daňového priznania, výšky vyporiadacieho podielu a celého účtovníctva a takým spôsobom spoločníci odporcu postupovali aj v predchádzajúcich obdobiach, v ktorých boli tiež vložené vklady a nikto si nenárokoval vrátenie finančných prostriedkov z titulu pôžičky. Teda tvrdenia navrhovateľa v tomto konaní sú účelové a zavádzajúce a sú v rozpore so skutočnosťami zistenými vykonaným dokazovaním, a to predovšetkým aj zo znaleckého posudku.“

Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že mu neprislúcha zjednocovať in abstracto judikatúru všeobecných súdov (a ani zjednocovanie právnych názorov jednotlivých sudcov) a suplovať právomoc, ktorá podľa § 8 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov je zverená najvyššiemu súdu. V tejto súvislosti ústavný súd poznamenáva, že vývoj právnych názorov všeobecných súdov v právne obdobných prípadoch nemožno automaticky stotožňovať s porušením základného práva na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie, pokiaľ je prípadná odlišnosť týchto právnych názorov založená na racionálnej právnej argumentácii. Je pritom vecou (a najmä povinnosťou) vo veci konajúcich všeobecných súdov vysporiadať sa nielen so zákonnosťou, ale aj ústavnosťou svojich rozhodnutí [čl. 144 ods. 1 ústavy (pozri aj III. ÚS 595/2012)], pričom v danom prípade konajúce súdy (najmä okresný súd) dôvody odlišného právneho posúdenia veci sťažovateľa v dostatočnej miere ozrejmili.

S odvolaním sa na dosiaľ uvedené ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi napadnutým rozsudkom krajského súdu a namietanými porušeniami označených práv (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru), a preto sťažnosť sťažovateľa odmietol pri predbežnom prerokovaní ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa obsiahnutými v sťažnostnom petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. apríla 2016